

ARADI KÖZLÖNY

Adminisztrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 143.
1939. június 28., szerda.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periódica sub No. 1071-1938. Trib. Arad.

Bátran, előre!

Kemény munka, nyolc év termésének betakarítása előtt áll országunk az érettségi vizsgára alkalmasnak minősített fiatalság. Hétfőtől kezdődően az egész országban a tanulmányi érettség szempontjából vizsgáztatják a középiskolásokat és ez a tudományos próbatétel számukra első igazi megnyilatkozása az életnek. Szinte közhelyszámba megy arról beszélni, ilyenkor érettségi vizsgák idején, hogy mit jelent a fiatalság számára az élet-rajt, hogy az érettséggel lezárult a gondtalan diákélet, és kezdődik a nagy küzdelem, a hétköznapi élet. Manapság pedig egyenesen divat borulatóan beszélni a fiatalság jövőjéről, a reménytelenségről és általában a megpróbáltatásokról, amelyek mindannyiunkra, de leginkább a fiatalokra várnak. Nos, most amikor ismét száz számszámra állnak az országban fiatalok a nagy feladat előtt, hogy bizonyítsák, eredménnyel végezték a nyolc középiskolai osztályt, üzeni akarunk a fiataloknak, akik most kezdik meg a legkülönb küzdelmet, a mindennapi kenyérért, a jobb jövőért, a családjáért, üzenjük ezeknek a fiataloknak, hogy ne hallgassanak a sötétben sopánkodókra!

Azok, akik minden idegszálukkal megfeszülten várják a kérdéseket, a vizsgatételeket a továbbjutás szempontjából sorsuk felett határozó érettségibiztosoktól, azok a fiatalok ha tuljutottak az érettségi sorompóján, nem állhatnak meg bátoriatlanul a nagy országot mentén, hogy meghallgassák a hitrendítő, bizalmat romboló suttogásokat. Feladataik vannak, tettek megvalósításának vágya él bennük, ne higgyék, hogy az életnek nincsenek szépségei. Félre az utóból a kishitűekkel, az ijédezőkkel, nincs idő és nincs lehetőség aggályos mérlegelésre. Férfiasan, életkedvvel, a jobb életkörülmények megteremtésébe vetett renthetetlen meggyőződéssel kell utnak indulnia az életre most érett korosztálynak, hiszen olyan sok minden függ tőlük...

Mi, akik már ott állunk a munkahelyeken — megannyi órhely ez most, — forduljunk feléjük és hirdessük hittel, őszintén, úgy ahogyan az az élettel való megbékélés legszebb perceiben érezzük, hogy igenis: szép az élet. Hogy van még derű is a látóhatáron. Hogy nagyszerű érzés az, amikor az ember elégtétellel érzi: megállotta a helyét. Zárjátok le a szeméiteket a rémképek előtt, amit lelkiismeretlenül vetítenek az élet minden eseményére azok, akik színvakká lettek és csak a sötét színeket ismerik fel. Zárjátok be a szíveiteket azok előtt, akik félve hátrálnak abba a zavaros nyugtalanságba, amelyen bátor lábbal gázol keresztül az ember. És nyissátok ki füleiteket, minden érzékszerveteket, izlöljétek lélekkel, inyenyei, fiatalos erőitek minden élvezésével azt, hogy minden akadály, amit soha sem kímélt az emberrelől a sors, magaslato, is jelent. Magaslato, amelyről messzebbre látunk, mint előtte, távolabbra és szebbet látunk...

Amikor utravalót nyújtunk ezeknek a most induló fiataloknak csak azt mondhatjuk s ezt kell feléjük kiáltania mindenkinek, aki már elfoglalta helyét a hétköznapi munkahelyein, hogy fel a fejjel, előre, bátran és célratörően, mert éppen az adja meg az élet savát-borsát, ami emberi sorsunk dolgos küzdelmének jelenti. A harc. Az öntudatos helytállás. Azon a helyen, ahová az ösöktől átvett sorsközösség és az utódok iránti kötelesség állított bennünket.

Fel a fejjel, bátran előre, az érettségi vizsga tantermből ki, egyenesen az életbe. Ahol igenis, vannak örömeik és a legsoványabb létükörülmények között is megterem az önmagunk iránti elégtétel. Mert legyünk tisztában azzal, hogy a végzetet, az öntudatos akarás, a célratörő munka, a bátor küzdelem jelenti.

De nem olyan időket élünk, hogy csupán de-

Tokió kitér a távolkeleti helyzet tisztázása elől

Anglia erélyes diplomáciai fellépéssel szorgalmazza a békés megoldást — Változatlanul feszült a nemzetközi politikai légkör és ezért Londonban siettetni akarják a hármasszövetség megteremtését

Londonból jelentik: A Daily Express legutóbbi számában megállapítja, hogy a háború akkor tör ki, amikor Anglia azt akarja. Az angol világbirodalomnak a jelenlegi körülmények között csak egy fontos feladata van és pedig meg kell, hogy kétszerezze légiflottáját, meg kell hogy erősítse tengeri haderejét, jól ki kell, hogy képezze állandó hadseregét és végül erősen fel kell fokoznia a hadianyaggyártást.

VI. György angol király kedden délután magánkihallgatáson fogadta az angol szárazföldi hadsereg vezérkari főnökét, majd a haditengerészet vezetőjét kéréte magához. Később Halifax lord külügyminiszter jelent meg a királynál és az uralkodó hosszabb megbeszélést folytatott Halifax lorddal is.

A japán kormány nem tudja ellenőrizni a hadvezetőség intézkedését

Páris. Francia politikai körökben hangsúlyozzák, hogy a keletázsiai helyzetet vagyis mindazt, ami Tiencsin és Swatau között történik csak nehezen lehet megérteni, mert a helyzet egyáltalában nem világos.

A japán kormány amely alapján véve a konfliktus békés elintézése mellett van, nem gyakorol elég nyomást a hadseregre és nem tudja ellenőrizni annak ténykedéseit. A francia lapok úgy vélik, hogy a keletázsiai helyzet és az európai helyzet között szoros összefüggés van.

A Jour megállapítja, hogy Arita japán külügyminiszter még szombaton hajlandó volt belemenni, hogy tárgyalásokba bocsátkozzék az angol kormánnyal és megígérte, hogy szerdán válaszolni fog kormánya nevében, vajon elfogadjaja-e az angol feltételeket azt azonban nem tette hozzá, hogy a japán kormány helyi jellegű incidensnek tekinti mindazt, ami Tiencsin és Swatau körül történik. A Matin arról ír, hogy

a tiencsini hatóságok valószínűleg minősíteték azokat a híreket, amelyek angol állampolgárok bántalmazásáról terjedtek el.

Általában megállapítják, hogy az európai hírek túlzottak. Londonnak ugyan joga van közzé tenni az angol polgárok bántalmazásáról szóló

híreket, de ez a helyzetet csak elmérgesítheti. A Figaro szerint

angol politikai körökben pesszimizmus uralkodik és egyre jobban sürgetik a szovjettel való szerződés megkötését mert ez elősegítené látszik a Japánnal való megengedés lehetőségét is.

A Petit Journal szerint sem gazdasági megtorlás, sem flottatüntetés nem lenne célravezető Amerika bekapcsolódása nélkül, márpedig

Washington óvakodik attól, hogy beleavatkozzék ebbe a konfliktusba.

London, (Rador). A Daily Express hangsúlyozza, hogy Swatau blokádjá súlyos veszedelem jelent Hong-Kong élelmezése szempontjából.

A tiencsini angolokat továbbra is lezázó bánásmódban részesítik a japánok.

lia az ellenőrző pontokon akarnak átkelni. A japán hatóságok azt kívánják — írja a Times, — hogy Anglia ne támogassa Csang Kai Seket és nyújtson segítséget Japánnak a kínai marsall legyőzéséhez. Természetesen

Anglia ilyen alapon nem kíván tárgyalni a tokiói kormánnyal.

A Daily Herald ajánlja a japán áruk bojkottját.

A tokiói angol nagykövet a japán kormány álláspontjának ismertetését kérte

Tokióból jelentik: A tokiói angol nagykövet háromnapos megbeszélést folytatott Arita japán külügyminiszterrel. A nagykövet ismertetette az angol kormány álláspontját a keletázsiai kérdésben és egyben kérte az ügyben a tokiói kormány végső válaszát. Az angol nagykövet kormánya nevében azt javasolta, hogy a tiencsini ügyet intézzék el diplomáciai tárgyalások után. Arita japán külügyminiszter az angol nagykövet előterjesztését közölte Hiranuma miniszterelnökkel, majd a hadügy- és a tengerészetügyi miniszterekkel folytatott beható megbeszélést az angol javaslat ügyében. Az angol javaslat ügyében a japán kormány még nem döntött és előreláthatólag arra szerdán adják meg a választ.

A sanghaji japán főkonzul arról értesítette az európai hatalmak képviselőit, hogy a japán csapatok hadműveleteket kezdtek Fukien tartományban. A jegyzék felszólítja a tartomány területén tartózkodó idegen hajókat, hogy június huszonegyedikén éjfélig hagyják el a kikötőket, mert különben a hadműveletekre való tekintettel a japán tengerészeti hatóságok nem vállalnak felelősséget a hajók épségéért. A japánok Fosain és Feisain környékére tervezik a hadműveleteket.

Londonból jelentik: Kedd délután befejeződtek a Singaporeban folyó angol-francia haditengerészeti tanácskozások, amelyeknek során a két állam hadihajóhadának együttműködését vitatták meg arra az eset-

rüt várhatunk, vagy borutól megrettenhetnénk. Utjaink vannak, amelyeket meg kell tennünk. Utak, amelyek céllal bátorítanak. Nem nézhetünk sem jobbra sem balra, nem nyithatjuk ki füleinket és még kevésbé lelkeinket olyan hangörvények előtt, amelyek a nagy káoszról születtek és amelyek eltűnnek majd a nagy káoszban, hogy ismét érvényre juthassanak az örökérvényű, szé-

pet hirdető és jobbat szolgáló emberi akarások. Gondoljunk azokra, akik itt éltek előttünk és messze üzték ezekről a vidékekről a türelmetlenséget, a gyűlölködést, hogy elercélul avassák a munkát, megértést, együttműködést, ami nélkülözhetetlen kelleke, embert és emberi közösségeket életelő eleme itt mindennek, ami a holnap jegyében áll. (b. k.)

Szász Pál dr.:

Egy utunk van: a gyermekeink jövőjéért való vállvetett munka

Hatvanhét falu részvételével folyt le a kissármási gazdanap

Biró József földbirtokos, az EMGE Növénytermesztési Szakosztályának alelnöke kezdeményezésére vasárnap hatalmas méretű Gazdanap zajlott le Kissármáson. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet gyűlése iránt eddig még nem tapasztalt érdeklődés nyilvánult meg. Messzi vidékről 67 magyar falu küldötte el gazdaképviseletét.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet Központjából Telegdy László ügyvezető alelnök jött el Seyfried Ferenc segédtitkárral.

A gyűlés ünnepélyes megnyitása

Délelőtt 11 órakor Biró József, a Gazdanap rendezője üdvözli a megjelenteket és felkéri Telegdy Lászlót a gyűlés megnyitására.

Telegdy László ügyvezető alelnök:

— Engedjék meg, hogy elsősorban az EMGE központjának üdvözlését tolmácsoljam és egyben kimentsem országos elnökünk távollétét, aki csak a déli órákban érkezhetik meg. Ma délelőtt ugyanis, mint a nagyenyedi Bethlen Kollégium fő gondnoka, részt kellett vegyen az iskola évzáró ünnepélyén.

A megnyitó után sor került a programszerű előadások megtartására. Telegdy László a szójatermelésről, gr. Haller István a szilőről, Madár István a Medicago-gép gyakorlati értékéről és használati módjáról, Wargha András, az EMGE Növénytermesztési Szakosztályának alelnöke a lucerna vetéséről és gondozásáról, Paull Kamil a gazdaköri elnökök feladatokról beszéltek mindvégig nagy figyelemmel és élénk érdeklődéssel.

Az előadások elhangzása után a gazdaközében vettek részt.

Dr. Szász Pál nagyvonalú beszéde

Délután 3 órára megérkezett dr. Szász Pál szenator, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet alelnöke, akit a gyűlés résztvevői meleg ünnepélyesen részesítettek.

Biró József üdvözlő szavaiban hangsúlyozta azt a nagy megtiszteltetést, amelyben az EMGE alelnöke megjelenésével részesítette a gazdákat.

Az EMGE alelnöke éljenzés közepette emelkedett szólásra.

— Mindenekelőtt meg kell köszönjem Biró József barátomnak, hogy gazdatestvéreink érdekében megrendezte ezt a gyűlést. Másodsorban köszönöm az üdvözlő szavakat, de ki kell jelentenem, hogy az én jelenléte nem tekintendő „megtiszteltetésnek”, hanem csak kötelességem teljesítésének. Nekem ugyanis, mindig ott a helyem, ahol magyar gazdák vannak. (Hatalmas éljenzés.)

— Ezért a munkáért nem jár köszönet, csak a jövő nemzedékeinek az elismerése, ők kell majd kinyilatkoztassák, hogy mindent megtettünk jövőjük biztosítása érdekében. Az áldozatokat mi kell meghozzuk. Mi egy más világban születtünk és nevelkedtünk. Gyermekeink azonban új életkörülmények közé kerültek, így más szemmel is kell megítélnünk helyzetüket.

Dr. Szász Pál ezután rátért az időszéri kérdésekre.

— Határozottan állítom, minden magyar vezető abban a percben, amikor megérzi azt, hogy nem a magyarság reális életutját követi, tudni fogja a kötelességét. Itt nem egyének érvényesüléséről, hanem a magyarság nagy életküzdelméről van szó, amiből mindnyájan ki kell vegyük a részünket.

Az egységes küzdelmet még akkor is vállalnunk kell, ha biztosak lennénk, hogy bele is pusztulunk. Amikor a tömegjogok kiharcolásáról és megvédéséről van szó, nem állhatunk félre és nem engedjük — holmi vádakkal — munkánkat munkánktól eltéríteni.

— Gyakran ér az a vád, hogy én az EMGE alelnöki székében politikával is foglalkozom. Mindnyájan tudjuk, hogy nincs pártpolitikai élet. A magam részéről csak egy kérdéssel akarok foglalkozni —

az erdélyi magyarság etnikai beszervezésével. Ez nem politika. Ez becsületbeli kötelessége egy magyar embernek, aki kiáll az élre. És örömmel jelentem be, hogy népünk etnikai beszervezésének elérkezett az ideje.

Szervezkedni — etnikai alapon

Dr. Szász Pál ismét visszatér a szervezkedés kérdésére.

— Az új államrendszerbe való beilleszkedés következtében megteremthetjük etnikai alapon nyugvó összes szakmai szervezeteinket. Ez egyformán áll gazdára, iparosra, kereskedőre és szellemi pályán dolgozóra. Az etnikai szervezkedés természetes következménye, hogy érdekeinket határozottabban tudjuk képviselni és megvédeni. Senki sem kívánhatja, hogy mai szervezeti formáink mellett X. magyar kisebbségi vezető egyedül mindent

Dr. Szász Pál utalt a szervezkedés jelentőségére.

— Ma mindnyájan együtt vagyunk, az a néhány magyar, aki jobb életlehetőségért hagyott el bennünket — számba sem jöhet.

— Aki nem akarja magyarságának kényerét enni, — folytatta az alelnök — az menjen, de aki itt maradt, az dolgozzék szívvel-leléssel közöttünk. A magyar közösségért küzdöknek tudniok kell, mi a feladatunk: lemondani sok mindenről, mert csak így születhetik meg az igazi népi közösség.

— Ahhoz, hogy az elgondolásokat átvigyük a gyakorlati életbe, új közszellemet kell kitermelni. Tegyük minél szervezettebbé az egymással való kapcsolatainkat és foglalkozunk létkérdéseinkkel minél többet. En is azért vagyok ma itt Veled, kedves gazdatestvérem, hogy gondolkozzunk. Vajon kötelességem volt-e gazdatestvéreink érdekében, — az elhangzott vádak ellenére is — elvégezni azt a munkát, vagy nem. A magam részéről addig folytatatom, amíg azt az én lelkiismeretem és gazdatestvéreim bizalma lehetővé teszik.

megcsináljon. Hiábavaló munkát végzünk, ha nem támaszt bennünket a magyarság egyeteme.

— Magyar emberek! Van egy út, amelyen haladni tudunk és amelyen járunk kell. Ha ezt követjük, nem török meg a magyar jövő, akkor egyetlen testvérünk sem vesz el. Ez pedig

a gyermekeink jövőjéért való vállvetett munka!

Az alelnöki beszédet hosszas és lelkes éljenzés követte.

Tengerparti Maginot-vonalat épít ki Törökország

Páris. A francia lapok egyöntetű megállapítása szerint az alexandrettei szandzsákat július huszonekettedikén adják át Törökországnak. A török csapatok csak később fognak bevonulni a fontosabb stratégiai pontokra, azonban kisebb csapatok már ott tartózkodnak, hogy megvédjék a török lakosság érdekeit. A lapok megerősítik azt a hírt, hogy az alexandrettei kikötőt megerősítik és a földközi tenger mellékének legerősebb légi és tengeri flottabázisát építik ki. Ugyancsak erődítésvezetést építenek a törökök a Márvány-tenger mentén a Boszporusz és Drinápoly között. Ez

az erődítés teljesen azonos lesz a Maginot vonallal és azok a mérnökök fogják az építkezéseket vezetni, akik a francia Maginot vonalat építették fel.

Páris. A francia-török megállapodások során mint ismeretes Franciaország az alexandrettei szandzsákat átadta Törökországnak. A szír kormány most éles hangú jegyzéket intézett ez ügyben a francia kormányhoz és a Népszövetséghez, amelyben bejelenti, hogy az alexandrettei szandzsák Szíriát illetve volna meg és erre a területre továbbra is igényt tart.

Felszámol a világhírű Speyerbankház

Az ok: a cég senior-főnöke betöltötte nyolcvanadik életévét és visszavonul

Nemzetközi pénzügyi körökben általános felháborítást keltett az a hír, hogy a nagymúltú és európai, különösen magyarországi vonatkozásokban kitűnő hírnévnek örvendő newyorki Speyer & Co. Bankház elhatározta felszámolását és a csendes likvidációt a közeli napok folyamán meg is kezdi. A Speyer Bankház igen élénk szerepet játszott a háború utáni Magyarország pénzügyi életében. Ennek a bankháznak a nevéhez fűződik az első háború utáni, nagyobb, Magyarországban nyújtott külföldi kölcsön, melyet egyébként azért neveztek el Speyer-kölcsönnek, mert a kötvények elhelyezését a bankház vállalta. Jelentős szerepe volt Speyernek Magyarországon további nemzetközi pénzügyi műveleteiben is és egészen a legutolsó időkig amerikai fizető- és beváltó helye volt Magyarországon népszövetségi kölcsönének.

A Speyer Bankház likvidációja még Amerikában is ugyszólván egyedül áll a maga nemében. A kitűnő üzletmenetnek örvendő elsőrangú vagyoni helyzetben levő pénzügyi vállalat felszámolásának egyetlen oka abban a tényben keresendő, hogy a cég senior-főnöke a napokban töltötte be

nyolcvanadik esztendejét és ez alkalommal elhatározta, hogy üzletét feladja. Speyer társai csak névleges társak voltak, akik tőkével nem részesedtek az üzletben és így azt nem is vezethetik tovább. Legérdekesebb a dologban az, hogy az öreg Speyernek — mikor hire ment elhatározásának — számos oldalról elsőrendű vélelő ajánlatokat tettek és komoly tőkéségek vagyont jelentő összegeket kínáltak a „Speyer & Co.” firmáért, a cégtulajdonos azonban hallani sem akart az üzlet eladásáról és inkább a csendes, de teljes likvidáció mellett döntött.

Magyarországnak új fizetőhelyet kell kijelölni a népszövetségi kölcsönszolgáltatás tekintetében és a trusteeek között már folyamatban vannak az erre vonatkozó tanácskozások.

FORUM filmszínház. — Csütörtökön PREMIER!

„MANNEQUIN”

Joan Crawford, Spencer Tracy

A dráma és vígjáték vegyülete és egy csodás divatrevü!

„URANIA”

Tel. éj.: 12—32.

Hűvös terem

Oleós helyárak!

6, 7, 15 és 9,30 órák.

A „Három bajtárs” hősnője:

MARGARET SULLAVAN

és szerep után az orosz táncos METRO első sztárja lett!

„1 MEGFIZETETT ANGYAL” (Asszonybeszéd)

James Stewart-al.

Vám és cenzúra nehézségei miatt csak most tudtuk megszerezni ezt a csodálatos világsztárt, „szív-tümet” mely a „Pink-Varosa”-hoz hasonlóan a téli szezon nagyközönségét hódította meg.

Fejfájás, migrén, hűlés - eseteiben

ANTINEURALGIC

JAWOL

3 tablettát tartalmazó doboz - Lej 9

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRÁKBAN ÉS DROGÉRIÁKBAN

Meghalt Fodor Gyuláné,

az Aradmegyei Takarékpénztár nemrég elhunyt
vezérigazgatójának özvegye

Mérges légy csipése okozta a tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halálát

Rövid nyolc hét leforgása alatt másodsor került egy aradi házra a gyászt hirdető fekete lobogó. A Gh. Popa ucca egyik házának földszinti lakásában

két héttig tartó szenvedés után örök álomra hunyta le szemét Fodor Gyuláné, az Aradmegyei Takarékpénztár egykori vezérigazgatójának özvegye, aki megdőbbségtől rövid idő után követte férjét a sírba.

Özvegy Fodor Gyuláné, született Löffler Irmat 56 éves korában ragadta el a kimerítő halál szeretteinek köréből, olyan tragikus körülmények között, hogy a döbbenetes haláleset kétszeres erővel sújtotta le az amúgy is mély gyászban lévő hozzátartozókat.

Nyolc héttel ezelőtt távozott az élők sorából Fodor Gyula, akinek elhunyt mély fájdalomt okozott szeretett özvegyének leányának, vejeinek, családjának minden tagjának, de valamennyi barátjának és ismerősének is.

A temetésen a város társadalmának hatalmas részvéte nyilvánult meg és valósággal féltő gondokkal és együttérzéssel vették körül a sorscsapástól mélyen sújtott özvegyet, aki ezekben a napokban ugyancsak rászorult a hozzátartozók és barátok meleg szeretetére.

Özvegy Fodor Gyulánét rendkívül megtörte a haláleset. Bár testileg egészséges volt, lelkiileg megviselte a szomorú esemény.

férjének elhunyt pótlóhatatlan veszteséget jelentett számára és hozzátartozói előtt többször hangoztatta, hogy hamarosan követni fogja férjét a sírba.

Leánya, Blum Árpádné Fodor Rózsika és férje, valamint barátjai, ismerősei, minden fáradozásukkal vigaszt igyekeztek nyújtani a megtört uriaszonynak és pillanatra sem hagyták magára, hogy gondolataival ne maradjon egyedül. A fáradózsának már-már meg is volt a gyümölcse. Fodor Gyulánét meghatotta az együttérzésnek ez a spontán, őszinte megnyilvánulása, könnyeit visszaszorítva megpróbálkozott erős maradni és maga sem tudta, hogy a tragikus vég milyen gyorsan közeleg.

Egy meleg júniusi napon, két héttel ezelőtt, lakóházának kertjében pihent Fodor Gyuláné, amikor lábán különös csipést érzett. Egy légy okozta a csipést, mely hamarosan duzzadni kezdett és súlyos fájdalmakat okozott. Hozzátartozói nyomában több orvost hívtak, akik azt állapították meg, hogy

mérges légy-csipés történt.

Az ilyenkor szokásos kezelést alkalmazták, az orvosok, bár

nyomában látnivaló volt, hogy veszedelmes következménye lehet a látszólag megszokott, mindennapos esetnek.

Az orvosi jóslás valóban bizonyult, mert a gyenge szervezetű uriaszony, aki még mindig nem tudott beletörődni férje elhunytába, ágyváltás esett.

Az orvosi tudomány minden kísérletezése hiábavalónak bizonyult. A mérges csipés, amely a vérbe juttatta a mérget, gyors iramban végezte romboló munkáját a szervezetben. Még egy

utolsó kísérletképpen Budapestre szállították az uriaszonnyt.

akit erre az utra Pirée Ferenc dr. a Therápia szanatórium sebészorvosa kísért el. Budapesten Ádám professzor vizsgálta meg a nagybeteg, azonban megállapították, hogy segíteni sájnós már nem lehet. A következő napon már vissza is szállították Aradra.

Itthon már csak fájdalmának enyhítésén fáradoztak orvosai.

Az orvosi tudomány nem tudott versenye kelni a kórral, amely az uriaszony életét követelte. Özvegy Fodor Gyuláné

kedden délután fél három órakor elhunyt.

Az uriaszony tevékeny részt vett minden társadalmi megmozdulásban. Választmányi tagja volt a Zsidó Nőegyletnek, a háború alatt, mint a Vörös Kereszt tagja áldásos munkát fejtett ki. Önmegtartózkodóan járta a kórházakat,

éjt nappalá téve fáradozott azon, hogy a sebesültek kéréseit teljesítse.

Magas helyről kitüntetésben részesítették emberbaráti munkájáért. És későbbi is

mindig minden jótékonyosulási akcióban részt vett, minden szerencsétlen nyomorgó pártfogójára talált benne.

Halála nemcsak családjának jelent pótlóhatatlan nagy veszteséget, hanem a város társadalmának is. Leányán Blum Árpádnén kívül, testvérei Schreyer Viktorné, dr. Sas Bernátné, veje Blum Árpád bank-főtisztviselő, rokonsága dr. Vajda Istvánné, dr. Éles Béla, dr. Éles Géza gyászolják.

Fodor Gyuláné temetése szerdán este fél 7 órakor lesz a régi zsidó temető halottasházából, ahová szerdán délután 6 órakor szállítják ki, addig pedig lakásán ravatalozzák fel földi maradványait.

Özvegy Fodor Gyuláné ravatalára szánt közszoru megváltása címén Sugár Károly és családja 200 lejt adományoztak a Zsidó Napközi Otthon javára.

A Magyar Népközösség tájékoztatója a község tanacsi választói névjegyzékek összeállításáról

Fontos tudnivalók a szavazati jog érvényesítéséről

Amint már megírta az Aradi Közlöny, a közigazgatási törvény 113. és 114. szakasza értelmében, valamint a 9180—1939. sz. miniszteri rendelkezés szerint mindazok, akiket legutóbb, a képviselőválasztásokat megelőzően nem vettek fel a választói névjegyzékbe, de egyébként az ehhez szükséges feltételeknek megfelelnek, szükséges irataikkal (állampolgársági igazolvány, személyazonosság bizonyítvány s adófizetési igazolás) jelelkezhetnek június 29-ig bezárólag a városháza 90. sz. szobájában, ahol a községi tanács választási listákba felvételnek. A jelentkezések naponta délelőtt 9—1 és délután 4—7 óráig történnek.

Itt írjuk meg, hogy mindazok a választók, akiket a legutóbbi összeírás alkalmával tévesen vettek fel a névjegyzékbe, foglalkozásukat igazoló okmány felmutatása mellett kérhetik a megfelelő csoportba való átvezetésüket. Az érdekeltek ugyan csak a 90-es számú szobában kell megjelenjenek.

Köszönettel jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A Magyar Népközösség központi irodája a közigazgatási választások névjegyzékének összeállításával kapcsolatban felhívást bocsátott ki, amelyben nyomatékosan felhívja a választásra jogosult, magyar népkisebbséghez tartozó polgárok figyelmét arra, hogy a belügyminisztérium 9580—1939. számú rendelete értelmében már

Háboru esetén Hitler személyesen veszi át a hadsereg vezényletét — írja egy francia lap

Páris. (Rador.) Az Excelsior berlini híradás nyomán jelenti, hogy háboru esetén Hitler kancellár maga veszi át a hadsereg vezényletét. A főhadiszállást egy különvonaton rendezik be, amely ilyenformán módot nyújt az egész frontszakasz ellenőrzésére. A főhadiszállás különvonatát megfelelő védőőrséggel látják el, valamint egy állandó információs szolgálat is elkíséri a különvonatot a fronton. A hírszolgálatra különös súlyt fektetnek és hála a modern technikának, a főhadiszállás különvonata bármely pillanatban külfölddel is közvetlen összeköttetést szerezhet.

Egyhónapos nyári szezonra Aradra jön a szalmári színtársulat

Mihályi Károly kitűnő társulata július 1-én szombaton kezdi meg aradi vendéjátékát az Iparos Otthonban

A színházbaíró közönség bizonyára örömmel veszi tudomásul, hogy a szalmári színtársulat, amely Mihályi Károly kitűnő színtársulat vezetésével áll, egyhónapos nyári évadot tart az aradi Iparos Otthonban. A jól megszervezett társulat, amelynek tagjai ismert, jó erdélyi színészek, kitűnően betanult, fegyvermezett és pedáns előadásai mindenütt, ahol megfordult, a legnagyobb tetszéssel találkozott. Bizonyos, hogy ez a támogatást minden tekintetben megérdemelt társulat, Aradon is sikereiben gazdag szezonot fog lejárni.

Mihályi társulata július 1-én, szombaton este tartja első előadását, amelynek során az év legnagyobb slágere, a „Bubus”, Vasary remek zenés vígjátéka kerül színpadra. Vasárnap délután 5 órakor és este 9 órakor is a „Bubus”, hétfőn a „Francia szobalány” van műsoron. Az ezt követő napokon az év legnagyobb sikerű újdonságai: A Hölgy hozzám tartozik, a Nagy kaland, a Sonja, a Paprikás-sírke, a Kávé habbal, Kék mefelejtés. Örökké remek operettek képezik a gazdag műsort. Ezen kívül a társulat prózai előadásai a legnagyobb sikerű prózai újdonságokat fogja játszani.

Mihályi társulata kiváló erőkből áll: Budaházy Magda, aki a budapesti Teréz körúti Színpad kitűnő tagja volt, Papp Ella, a széphangú primadonna, Vargha Ilona, Palócz Vilma, Raina Baby, Csiky Anna, a férfiak közül Berengh Béla, Mihályi Károly, Tarnay József, Lukács Ede, Haller Sándor, Sugár Jenő és még többen. A társulathoz csatlakozott Felhő Ervin, akinek fellépéseit bizonyára örömmel veszi a közönség. A színház igazgatósága rendkívül olcsó, nyári helyárakat állapított meg és ugyancsak olcsó bérletfizeteket bocsát ki. Egy tízenkét jegyből álló szelvény, elsőrangú 400 lejt, másodrangú 300 lejt és harmadrangú mindössze 200 lejt. A színház fői kára, Haller Sándor a jegyfizetőkkel személyesen is felkeresi a közönséget. Bérletek és jegyek Oláh Sándor főtéri könyvesboltjában kaphatók.

A szentatya kihallgatáson fogadta Cortesi varsói pápai nunc'ust

Róma. XII. Pius pápa kedd délután kihallgatáson fogadta Cortesi lengyel nuncius', majd a salzburgi érsek jelent meg kihallgatáson a Szent. atvánál.

Hogyan gyűjtene idegenből érkezett „inspektorok” tagokat egy kereskedelmi szervezetnek?

Temestartomány kereskedelmi érdekképviselőinek tiltakozása a különös „módszer” ellen

Temesvárról jelentik: A temestartományi kereskedelmi testületek szövetsége beadványt intézett a királyi helytartósághoz és a megyefőnökséghez is, amelyben tiltakozást jelentett be az egyik bucuresti-i kereskedői szervezet tagszerzési módja ellen. Az illető szervezet megbízottjai ugyanis gépkocsin járnak be a falvakat, rendőri segédletet kérnek és „inspektoroknak” tituláltatják magukat. Meglátogatják a kereskedőket, akiktől az engedélyeket kérik, majd lármázni kezdenek s különböző dolgokat kifogásolnak, különböző összegeket követelnek a kereskedőtől, majd pedig eltávoznak. A kereskedők már el is felejtik rendszerint a kellemetlen látogatást, majd hónapok múlva értesítést karnak, hogy tagjai egyik bucuresti-i kereskedői szervezetnek, amely a tagdíjakért a bucuresti-i járásbírószágon beperelte őket. A temesvári kereskedelmi szövetség érélyes tiltakozást jelentett be az „inspektor urak” eljárása ellen és sürgős intézkedést kért, mert a bucuresti-i megbízottak még most is sorra járnak a tartományhoz tartozó községeket. Temestartomány helytartósága a megyefőnökség útján elrendelte, hogy ne adjanak többé az „inspektoroknak” rendőri segédletet, a prefektura pedig külön rendeletet adott ki, amely szerint az inspektorokat, ha megjelennek, tartóztassák fel.

Befejeződött Aradon az írásbeli érettségi vizsga

A keddi napon a Moise Nicoara fiuliceumban befejeződött az aradi, lugosi és karánsebesi középiskolák végzett tanulói számára az írásbeli érettségi vizsgálat. A keddi napon délelőtt a francia dolgozatot írták meg az érettségizők és délután a latin és mennyiségügyi írásbeli érettségivizsga folyt le.

Az írásbeli vizsga befejezése után, amíg kijavítják, osztályozzák a dolgozatokat és kihirdetik az írásbeli vizsga eredményét, szünet lesz. Az írásbeli érettségi eredményeinek kihirdetése után, amelynek időpontja valószínűleg két-három nap múlva lesz, azonnal megkezdődik a szóbeli érettségi vizsga.

A castagnettek ritmusában...

a távoli dél, varázslatos vidékein, a szépség és ifjúság életörömét kisugárzó, bódító táncok mórórában született meg ez a mágikus parfüm, amely fel-tüzeli az érzékeket és amelyet a dél-vidék életerejé a világ mind a négy sarkába elterjesztett, mert az örök ifjúság egyik legszerencsésebb kifejezője. Ez a BOLERO kölnivíz — természetes illatkivonat alapon — amelyet az előkelő társaság annyira értékelt és amelynek illata oly édes, lágy móróba ringat, mint amelyet a legnemesebb lelki szenzációk váltanak ki. BOLERO kapható minden előkelő szaküzletben.

Ravel
készítmény

MÁS RAVEL KREÁCIÓK: TZIGANE ÉS RIVAL

A magyar képviselőházban Klein Antal képviselő súlyos vádakkal illette az ugyancsak német nemzetiségű Mühl Henrik kormánypárti képviselőt

„Őseink annyit kaptak Magyarországon, hogy többet őshazánk, Németország sem juttathatott volna”

Budapestről jelentik: A magyar képviselőházban hétfőn Klein Antal független kisgazdapárti képviselő megismételte vádjait Mühl Henrik kormánypárti programmal megválasztott német nemzetiségű képviselő ellen.

— Nehogy félreértés legyen — mondotta a képviselő — megismételek a Mühl Henrik ellen egyszer már hangoztatott vádjaimat a ház nyilvánossága előtt is. Mühl-t a következő pontokban vádolom:

1. Külföldről német pénzt kapott. Ezt hajlandó vagyok bizonyítani.
2. Vádolom azzal, hogy a Volksbund sváb falvakban, különösen Tolna megye Völgységi járásában veszedelmes működést fejt ki, ami árt a magyarságnak, veszélyezteti a magyar-német jó viszonyt, de árt a Magyarországon élő sváboknak is.
3. Vádolom azzal, hogy a magyar hazát, a mely neki annyi jót juttatott, sértette és gyálázta.
4. Vádolom azzal, hogy a magyar zászlót a választások előtt még az ünnepélyes alkalmakkor sem tüzte ki házára.
5. Vádolom azzal, hogy a bonyhádi diákok „Több jövőt” köszöntésére, kiköpött. Állítom, hogy Mühl Henriket a becsületbíró-

ság diszkvalifikálta. Jellemző, hogy parbajsegédeit külföldről választotta, egyet Berlinből, egyet pedig Temesvárról.

— A bonyhádi intelligens társadalom — folytatta a képviselő — felekezetre való különbség nélkül bojkottálta Mühl Henriket és megszakította vele az összeköttetést. Mindezt hajlandó vagyok vádjaimat megismételni. Kérem, állítsanak bíróság elé. A Ház előtt kijelentem, hogy hajlandó vagyok mindent bizonyítani. Őseink — mondta ezután az ugyancsak német származású képviselő, — mindent megkaptak ebben az országban, állást, vagyont, jogot, aminél többet őshazánk, Németország sem juttatott volna. Merem állítani, hogy Magyarországon sok százezer ilyen hazafias német él.

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház mai ülésén Mühl Henrik és Klein Antal képviselők nagy szócsatát folytattak. Mühl Henrik nyomában az első tárgysorozati pontok letárgyalása után szólásra jelentkezett és sajnálkozását fejezte ki, hogy nem volt jelen, amikor Klein Antal képviselő tegnapi felszólalásában azzal gyanúsította meg a Volksbund nevű német intézményt, hogy Németországtól kap anyagi támogatást. Azt kérdezi, hogy ki, mikor és hol adott neki pénzt, amivel ő az egyesületet támogatta. Az illetékes hatóságoknak kötelességük ellenőrizni, hogy az

ilyen állítás megfelel-e a valóságnak vagy sem. Vizsgálják felül az egyesület működését és ha szabálytalanságok találtnak, járjanak el. A magyarországi németiség hajlandó a magyar néppel együtt dolgozni, de feltétlenül meg akarja őrizni a maga népiségét.

A kormánypárt soraiból többször szakították meg Mühl felszólalását:

— Tessék bírósághoz fordulni.

Ezután Csáky István külügyminiszter szólott fel. Megállapította, hogy a Mühl ellen hangoztatott vádakkal két része van. Az egyik büntetőbírórság elé tartozik, a másik pedig becsületbírórság elé.

Nem helyénvaló, hogy a parlamentben ilyen vitákat folytatnak és fontosja meg minden képviselő, hogy mit beszél, mert a hang nem áll meg az ország határain belül.

Csáky külügyminiszter beszéde közben megérkezett Klein képviselő, aki szintén felszólalt. Örömmel fogadta a külügyminiszter felszólalását és kijelentette, hogy

távol áll tőle, hogy megsértse az ország külpolitikai érdekeit.

Ő csupán azt kifogásolta, hogy Mühl külföldi pénzből támogatta az országban élő németiség intézményeit.

E szavaknál a kormány oldaláról kórusban kiáltozták Mühl felé:

— Bíróság elé! Bíróság elé!

CORSO egyetlen mozgó nyitott tetővel. MA: 5, 7.15, 9.30
RITZ TESTVEREK a tavok rajójában:
A GOLDWYN FOLLIES
Színes filmesodában. Híradó.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Bármilyen cégváltozásnál külön meg kell fizetni a cégbejegyzési bélyegilletéket

Julius 7-ig lehet pótolni az április óta bejegyzett változások után az esedékes illetéket

A bélyegtvörvény módosításával többek között jelentősen megváltozott a cégbejegyzések illetéke is, amennyiben ezentúl minden pótlólag bejegyzett változás után ugyanazt az illetéket kell fizetni, mintha teljesen új cégbejegyzésről lenne szó. Ezelőtt csak a tőkeemelések után kellett a különböző illetéket megfizetni, most azonban egyszerű címváltoztatás, cégjegyzői változtatás, vagy a cég tárgyában bekövetkezett bármilyen változás esetében is a teljes cégbejegyzési díjat kell fizetni. Ez a bélyegilleték egyéni cégeknel változatlanul 132 lei, míg a társascégeknel az illeték a következőképpen változik a tőke nagysága szerint: 1 millió lei alaptőkétől 270 lei, egymilliótól 5 millió lejig 600 lei, ötmilliótól 20 millióig 2000 lei, negyven millióig 3000, nyolcvan millióig 4000, százmillióig 5000 és százmillió

alaptőkén felül 10.000 lei bélyegilleték fizetendő minden cégváltozási bejegyzésnél. A fióktelepek után működési helyükön nem kell külön megfizetni a cég hivatali bélyegilletéket, ha a fővállalat a saját illetékes cég hivatalánál ezt az illetéket már megfizette. Tekintettel arra, hogy ez a rendelkezés súlyos anyagi megterhelést jelent minden cégre, a kereskedelmi és iparkamarák közbenjártak a pénzügyminisztériumnál, hogy nincs-e tévedésről szó. A pénzügyminisztérium válaszában közölte, hogy az új rendelkezést pontosan végre fogja hajtani, viszont július hetedikéig haladékot adott valamennyi érdekelt cégnek, amely április elseje óta bármilyen változást bejegyzett a cég hivatalnál, hogy az ezért járó bélyegilletéket büntetés nélkül utólagosan leróhassa.

Mentesítik a kereskedők és iparosok nagyrészét a raktárkészletkönyv vezetéséről

A pénzügyminisztérium rendelkezése

Ismeretes, hogy a forgalmiadó-törvény negyedik szakasza alapján azok a kereskedők és iparosok, akik forgalmi adó alá eső cikkeket vásárolnak, kötelesek pontosan bekönyvelni s 5 évig meg is őrizni a gyárosoktól kapott számlákat, ugyanakkor a saját eladásait is elkönyvelni egy ugynevezett készletkönyvbe (registru de magazine), amelyet a kincstár ellenőrző közegeinek mindenkor be kell mutatniok a számlákkal együtt. Ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban, amely igen nagy mértékben érinti a kereskedőket és iparosokat, a pénzügyminisztérium most magyarózo közleményt adott ki, amelyből az tűnik ki, hogy

nem minden kereskedőnek és iparosnak kell készletkönyvet, vagy raktárkönyvet vezetnie.

A miniszteri magyarázat szerint mentes a raktárkönyv vezetéséről minden kiskereskedő és kisiparos, aki a bélyegtvörvény értelmében április elsejéig átalányban fizette az üzleti könyvek bevezetésének elhalasztásáért bevezetett illetéket.

Tudvalevő, hogy az évi 50 ezer leinél kisebb jövedelmű, tehát a patenta fixa első hét osztályába sorozott kiskereskedők és kisiparosok a múltban 200 lei okmánybélyegilletéket és 100 lei repülőbélyegilletéket voltak kötelesek fizetni, amiért három hónappal elhalasztották nekik az üzleti könyvek kötelező bevezetését. Ezek az átalányilletékek 1939. április elsejével megszűntek, de az új rendelkezés értelmében mégsem kötelesek raktárkönyvet vezetni, mint ahogy semilyen más üzleti könyvet sem.

Hasonlóképpen mentesíti a pénzügyminisztérium a raktárkönyv vezetésének és a számlák megőrzésének kötelezettsége alól azokat a kereskedőket is,

akik csakis külföldről behozott árukat adnak el, amelyekért már a vámnál megfizetik a forgalmi adót. Nem kötelesek készletkönyvet vezetni azok a kereskedők sem, akik csak olyan árut árúsítanak, amelyek után a nyersanyagnál fizették meg a forgalmi adót,

így például: pamut, selyem és gyapjúszövetek, valamint kötött-szövött-árúk, a szeszből készült olyan áruk, melyeknél a törvény értelmében a nyersanyag után fizették meg a forgalmi adót, továbbá esernyők, alpakka evőeszközök, halva, gyöngyházgombok, ecet, szikvizek, kenyér, manillazsineg, galvánelemek és villamos battériák. Eddig mindazok a cégek, amelyek ezeket az árukat árúsították, kötelesek voltak készletkönyvet vezetni.

Meg kell jegyezni, hogy a készletkönyv nem azonos az ugynevezett raktárkönyvvel (registru de depozit), amelyet a gyári lerakatok, fióküzletek, valamint azok kötelesek továbbra is vezetni, akik nyersanyagot visznek

feldolgozásra. A miniszteri magyarázat még ezen a téren is könnyítéseket tartalmaz, amennyiben azt javasolja, hogy egyelőre csak azok a vállalatok fektessenek fel raktárkönyvet (registru de depozit), amelyek csak egyféle áru, például: deszka, cipő, bőráru, stb. eladásával foglalkoznak. De még ebben az esetben is, ha a vállalatok saját belső ellenőrzésükre raktárkönyvet vezetnek, a minisztérium megengedi, hogy ezt a könyvet hivatalos jellegűvé tegyék, vagyis mutassák be látványos véget a pénzügyigazgatóságnál és mutassák fel a kincstár ellenőrző közegeinek. A többi kereskedők tekintetében, akik többféle árut tartanak eladásra (fűszeresek, bazárok, áruházak, stb.) a pénzügyminisztérium ezeknél is megengedi, hogy ne vezessenek készletkönyvet a forgalmi adó ellenőrzésére, ha a naplójukat és főkönyvüket pontosan vezetik, ahogy azt a bélyegtvörvény 75. szakasza előírja és megőrzi az ellenőrzés számára a vásárlási és eladási számlákat is, továbbá ha nem található a raktárukban olyan áru, amelyet a szállítók (a termelő) a forgalmi adó lefizetése nélkül szállított.

— A 9-ik izmiri nemzetközi vásárt augusztus 20—szeptember 20. között rendezik. A vásáron Románia a nemzetgazdasági minisztérium külön pavillonjával vesz részt. A török kereskedelmi áttasé (Bucuresti. Cal. Victoriei 122.) valamint a román-török kereskedelmi és iparkamara (Bucuresti. Cal. Victoriei 100.) készsággal adnak minden felvilágosítást a vásárra vonatkozólag.

Az alsósímándi gazdakör megnyitó gyűlése

A közelmúltban alakult alsósímándi gazdakör vasárnap délelőtt tartotta meg megnyitó gyűlését. Az ünnepélyes megnyitón az EMGE arad megyei vezetősége részéről megjelent dr. Konopi Kálmán elnök és báró Bornemisza Károly titkár. A vendégeket Fodor József titkár fogadta, majd pedig a gyűlésen megjelentek előtt Pál János gazdaköri elnök üdvözölte. Ezután emelkedett szóásra Konopi Kálmán dr., aki a gazdakörök hivatásáról, feladatairól beszélt. Utána Bornemisza Károly báró szólalt fel és a gazdaköri munka programját vázolta, utalt arra, hogy miképpen teremthetnek maguknak a gazdakörök jövedelmet, majd pedig azt hangsúlyozta, hogy be kell vonni az ifjúságot is a gazdakörök munkájába.

Befejezésképpen Konopi Kálmán dr. tartott előadást a yorkshirei sertések tenyésztéséről. Ehez az előadáshoz a német gazdakör képviselője is hozzászólt, aki egyébként szintén belépett az EMGE tagjai közé.

A gyűlés után a gazdaköri tagok meglelték a német gazdálkodók yorkshirei sertés tenyésztőtelepét.

Pamutnal behozatalához nem kell többé belső fonalakat vásárolni

Az utóbbi hetekben a kormány gazdasági minisztériumait az a kérdés foglalkoztatja, hogy miként lehetne a nélkülözhetetlen ipari nyersanyagokból minél nagyobb készleteket tartalékolni az országban. A kérdés megoldása igen nagy nehézségekbe ütközik, mert nyersanyagokat csak deviza ellenében lehet kapni. Egyes cégeknek lenne hitelük külföldön, ezt azonban a devizarendelkezések miatt nehezen tudták eddig igénybe venni. Most azonban, hogy az exportból eredő devizák egy részét a jegybank szabadforgalomba bocsátotta, meglesse a lehetősége annak, hogy számos cég hitellebe importáljon nyersanyagot. A textiliparban ennek azonban nagy akadálya az, hogy az importőrök csak akkor kapnak behozatali engedélyt, ha előbb bizonyos mennyiségű és ugyanolyan minőségű fonalat a belföldi fonódtól vásárolnak. A kormány új nyersanyagpolitikája érdekében királyi dekrétummal ezt a kötelezettséget most a pamutfonalaknál átmenetileg eltörölték, vagyis ezentúl a behozatali engedély alapján akadálytalanul lehet pamutfonalat behozni. Ez a rendelkezés pamutszövőipari körökben nagy könnyebbséget okoz, mert egyfelől a belföldi fonódtól nem tudnak minden minőséget szállítani, azonkívül pedig magasabb árakat is számitottak a maguk fonaláért.

— Könnyítés a vámelljárásnál. A vámhivatalok rendeletet kaptak, amelynek értelmében a jövőben olyan esetekben, ha valamely importált árunál súlykülönbség mutatkozik és ez a súlykülönbség kizárólag a csomagolásnak tudható be, a vámolás eszközölhető, anélkül, hogy külön behozatali engedélyt kellene kérni. Olyan esetekben, amikor a behozatali engedély határideje valamely ünnepnapon jár le, a vámolás a következő munkanapon eszközölhető. Mindkét esetben az importőr erre külön engedélyt kell kérjen a vámvezérgazgatóságtól.

Blum Árpádné szül. Fodor Rózsika leánya, Blum Árpád veje, Dr. Sas Bernátné szül. Löffler Hermina, Özv. Schreyer Viktorné szül. Löffler Margit testvérei, Dr. Sas Bernát sógora, fájdalomtól lesújtva tudatják, hogy drága jó Édesanyjuk, a leggyengédebb testvér, a szerető rokon

Özv. FODOR GYULÁNÉ
szül. Löffler Irma

f. hó 27-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

A Sors megadta jó Anyánknak, hogy szive vágya szerint újból egyesülhessen alig nyolc héttel ezelőtt Istenben boldogult Édesapánkkal.

F. hó 28-án d. u. 7-kor kísérik örök nyugalomra az aradi régi zsidó temető halottasházából.

Az örök pihenés legyen jutalma sok szenvedésének!

Arad, 1939. június hó.

(Minden külön értesítés helyett.)

A jövő hónapban kezdődnek a román-magyar kereskedelmi tárgyalások

Magyarország ezentúl nem importál sót

A közeljövőben indulnak meg a román-magyar gazdasági tárgyalások, többszöri elhalasztás után. A tárgyalások elhúzódása mindkét oldalról bizonyos adatgyűjtéssel kapcsolatos. Magyarország szempontjából a visszatért Kárpátalja és a Felvidék természeti kincsei s ezek között is legelsősorban a fa és só, új helyzetet teremtett a román-magyar árucserforgalom terén. A román-magyar árucserforgalom gyakorlati szempontból legértékesebb árucikke a fa volt. A Kárpátalja visszacsatolása folytán a tüzfűszükséglet legnagyobb részét belföldi termelés utján fogja Magyarország fedezni és legfeljebb a műfa szükségletnek mintegy 40-50 százalékát kell ezentúl Romániából bevinni. Azonban ugyanilyen változásnak néz elébe az olaj-import is, miután a lippei források teremlése a most folyamatban lévő adatgyűjtés szerint, Magyarország kőolaj és benzinfogyasztásának 50-60 százalékát fedezné.

1935-1938. években Magyarország Romániából való bevitelének nagysága a következőképpen alakult:

1935-ben	53.876.000 pengő
1936-ban	58.185.000 "
1937-ben	45.541.000 "
1938-ban	42.260.000 "

Ugyanakkor Magyarország kivitele Románia felé:

1935-ben	24.012.000 pengő
1936-ban	24.555.000 "
1937-ben	25.074.000 "
1938-ban	21.002.000 "

értéket tett ki. Ebből 1935-ben tüzfűért 2.020.000 pengőt, más fáért 13.018.000 pengőt, 1936-ban tüzfűért 2.020.000 pengőt, más fáért 18.002.000 pengőt, 1937-ben tüzfűért 3.039.000 pengőt, más fáért 22.48.000 pengőt, 1938-ban tüzfűért 3.079.000 pengőt, más fáért 22.090.000 pengőt fizetett Magyarország.

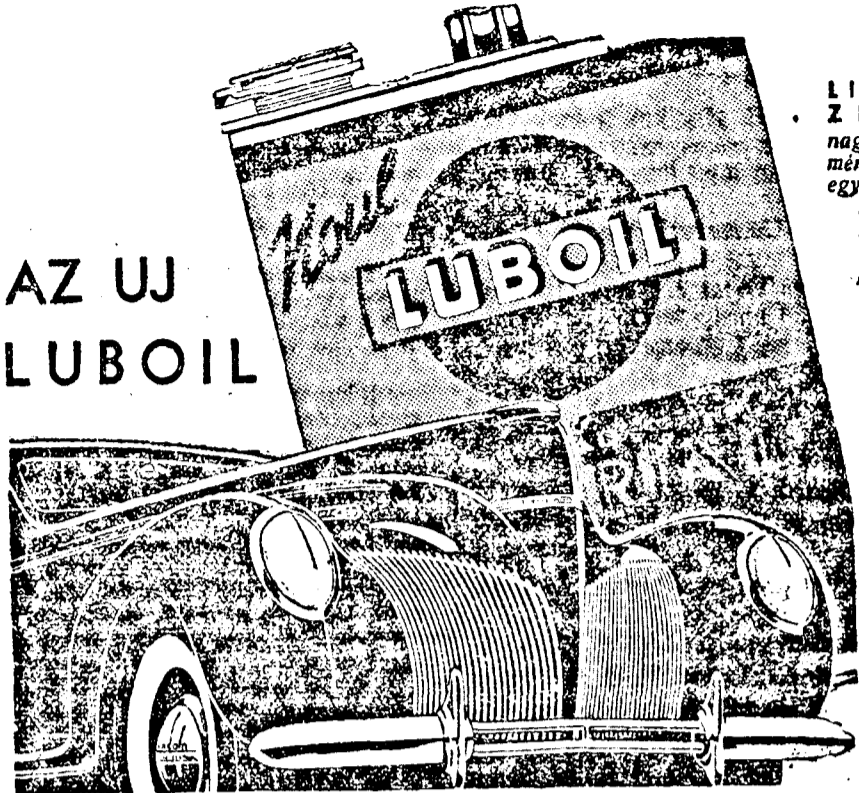
Magyarország bevitele Romániába tehát passzív volt. A fentiekén kívül még az ásványolaj és petróleumtermékek bevitele mutat emelkedést. Mégpedig: 1935-től 1937-ig 9.003.000 pengőről 19 ezer pengőre emelkedett az olajfogyasztás értéke, ami csak 1938-ban esett le 14,5 millió pengőre. Ez a mintegy 23 százalékos visszaesés a magyarországi kőolajtermelés emelkedésével magyarázható. Későbből 1935. évben 104.000 pengő, 1938-ban azonban már 358.000 pengő árut importált Magyarország. A kárpátaljai sóbányák visszacsatolása folytán azonban a romániai kősó Magyarországra való bevitele teljesen megszűnt.

A Magyarországból Romániába exportált áruk legtöbbit vasáru, vas félgártmány, gépek s készülékek, könyv és folyóiratok, elkészített gyógyszerek, kender- és jutafonalak teszik ki. 1937-ig a Romániába behozott vasáru, gépek és készülékek emelkedést mutattak, azonban ez az emelkedés 1938-ban hirtelen lecsökkent. A hozzáértő körök szerint a Romániába induló magyar kivitel éppen vasáruk terén újabb visszaesésnek van kitéve, ami magyarázatát őreri azáltal, hogy Románia iparosítása is fokozottabb lépésben fejlődik. Különösen a védővámokkal támogatott román vasipar gyártmányai, így a vascső (hengerekt és öntött), valamint a csökapsolatok (fitting) oly nagymértékben nyer előállítást Romániában, hogy e téren valószínű importra szükség nem lesz. A textilipar fejlődése is gátat vet a magyar textilanyagok bevitelének.

A tárgyalások a jövő hónapban kezdődnek és a már vázoltakon kívül, igen nagy anyagot öl fel az előkészítő munkálat.

A „Consum” legújabb száma részletes cikkben számol be Románia érdőgazdaságáról és a készülő új érdőkiutermelési rezsimmal szemben elfoglalt hivatalos és magángazdasági álláspontokról. Az állami vezetés alatt álló érdőségeknél és a magánérdőségeknél is, a régi rendszer marad érvényben című cikkében a Consum részletesen ismerteti azt a miniszteri rendeletet, amely a régi rendszert visszaállítja. Kiemelik még a következő főbb cikkek címeit: Magyarország külkereskedelmében Románia a negyedik helyet foglalja el. Hosszulejárta mezőgazdasági jelzáloghitelek folyósítására reorganizálták a Casa Ruralát. Tizenháromszázalékos rentabilitást mutat a Carpatina faipari vállalat mérlege. A nagykarólyi papírgyár más minőségű papírok gyártására rendezkedik be. Tízszázalékos osztalékot fizet az Irti Kartonnyomó. A CFR fokozatosan megvalósítja investíciós programját. A Consum legújabb száma részletes tudósítást közöl a nemzetközi pénzpiac helyzetéről, ismerteti a legújabb vállalati tranzakciókat, részvénytársasági alapításokat, közli a legújabb közszállítási árlejtéseket, cégbejegyzéseket. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Kolozsvár, Str. Reg. Maria 48.

AZ ÚJ LUBOIL

LINCOLN ZEPHYR nagyobb teljesítmények elérésére egy megfelelő olajat kíván. Ez az olaj az új Luboil.

ELISMERTEN A LEGJOBB ROMÁN OLAJ

Nem kellett sok idő ahhoz, hogy az új Luboil, az Unirea Társaság laboratóriumában válogatott román nyersolajokból készült kenőanyagot a román autósok a legjobb román olajnak ismerjék el. Az angol repülés büszkesége, C. W. A.

Scott és Petre Cristea, a híres vezető, bebizonyították az Unirea gyártotta olaj kiváló minőségét, miután azt néhány rendkívül nehéz próbának vetették alá, és az új Luboil győzött és ma elismerten a legjobb román olaj.

AZ ÚJ LUBOIL UNIREA

Az új Luboil **OLCSÓ**, mert mint belföldi készítmény nem fizet vámot és nincs alávetve a korrigentálásnak.

AZ UNIREA S. A. R. GYÁRTMÁNYA

SPORT KÖZLÖNY

Erdély legjobb versenyzői vesznek részt az AAC (CAA) jubiláris teniszversenyén

Az aradi gárdán kívül Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Resica, Lugos és Lupeny legjobbjai rajtolnak

Csütörtökön veszi kezdetét az a nagyszabású országos tenisz-verseny, amelyet a negyvenéves AAC (CAA) rendez jubileuma alkalmából és amelyen a rendező egyesület áldozatkészsége következtében Erdély legjobb versenyzői vesznek részt. Nap-nap után futnak be az egyesületek nevezéseit tartalmazó levelek és most már bizonyosra vehető, hogy az atléták jubiláris tenisz-versenyéhez hasonló nagyszabású tenisz-meeting már évek óta nem volt Aradon.

Az AAC (CAA) gárdájából természetesen részt vesz a versenyen Margittay dr.-al az élen, valamennyi férfitájkos, számszerint nyolcan, de ott lesznek a rajtnál a Gloria kitűnőségei, ugyanint Craznic dr., Albert, Tereanu stb., valamint a Hellas gárdájából Farkas Sándor, Weininger dr., valamint a Hellas gárdájából Farkas Sándor, Weininger dr., az AKE (RPA) versenyzői közül Wechsler, Szumerey, Kardos, Rottár és mások. Az atléták nagyszerű női gárdájából Irgl Izabella, Stieger Paula, Weichelt Paula, Földesi Tacsi biztos résztvevője a versenynek, a Gloriából Craznic dr.-né és mások vesznek részt, de ott lesznek a rajtnál a Hellas kitűnő hölgyjátékosai is.

Temesvárról az Autoclub, a Kadima, az Electrica és a CFR, ugyszintén az ILSA indítja el a versenyzőit, Lugosról a Vulturii, Resicáról az UDR, Lupenyből pedig a Minerul (Gábor!) gárdája biztos indulói a versenynek. Nagyváradról három egyesület: a NAC (CAO) öt versenyző-

vel (Poppné Ziszovits Lenke, Petrovici Mihai, Steiner Endre, Frölich János, Gáspár András), a Macabi 7 játékosal (Papos Irma, Keleti Bori, Grünwald Imre, dr. Halmai István, Eisner M., Fried Imre és Hoffmann Tibor), az NSE (ASC) pedig 2 versenyzővel (Liszka Manci, Grosz Sándor dr.) vesz részt a versenyen, Kolozsvárról pedig Pusztay Béla, aki éppen a napokban nyerte meg a kolozsvári kerületi bajnokságot és akit Erdély legjobb férfi játékosának tartanak. A nagyszerű gárdát méltóan egészíti ki Erős Géza a bucaresti-i Doherty Club fiatal játékos, aki az országos erőlistán is előkelő szerepet játszik.

Az atléta-egyesület méltó keretet kíván adni a versenynek és ezért valamennyi versenyszám győztese, illetve győztese tisztelődiját kapnak, a helyezettek pedig éremdíjazásban részesülnek. Tekintettel arra, hogy a város is felajánlott egy tisztelődiját, lehetséges, hogy az eddig tervbevevett versenyszámokon kívül (férfi egyes, női egyes, férfi páros, vegyes páros) még egy versenyszámot és pedig női párost írtatnak be a verseny számai közé és ezeket is tisztelődijjal jutalmazzák.

O Ilie Petrescu Liverpoolban boxol, Ilie Petrescu volt országos boxoló-bajnok július 25-én Liverpoolban mérkőzik. Ellenfelei három ökölvívó: Larry Gains, George James és Frank Hough közül jelölik ki. Ilie Petrescu a mérkőzésért 100 font díjazásban részesül.

